ברד בטעם אתרוג

הלל חוטפת שאיפה קצרה מסיגריה לילית. היא סיימה משמרת ארוכה בבוטיק הבגדים הפינתי בו היא עובדת, ורביעי בלילה, ואווירה של חצי-חופש בבן יהודה, ירושלים. אז היא גונבת טיפה מהסיגריה של מירית, חברתה לעבודה, ומרגישה כל כך פאסיבית, כאילו היא כבר לא פועלת בעצמה, כאילו ניטלה ממנה רוח, והיא כבר כל כך עייפה. רביעי בלילה ורחובות העיר צפופים, והמולה צחקנית, משועשעת. ויום רביעי, סוף סוף, כמעט סופ”ש. וזו עוד אחת מהמילים שהיא תקתקה על מקלדת הטלפון במהירות, בפתק של המילים העבריות החדשות. סופ”ש.

נהיה קריר, היא מנסה להחיש את צעדיה. אבל העייפות עוצרת, מכניעה אותה למקצב איטי, וכך היא מוצאת את עצמה מפספסת את הרכבת. היא מחליטה להמשיך ברגל. טוב, לא ממש מחליטה, פשוט ממשיכה לצעוד. ממשיכה לצעוד כי האנרגיה שתיקח ממנה העצירה במקום פשוט גדולה מדי, ואין לה הרבה מאגרים כרגע, להַלְלִי (במלרע, זה דיוק הכרחי). אז היא ממשיכה, וכסליו קר ולילה חשוך. ולבד שעוטף אותה, חונק, מרוקן אותה מאוויר.

מירית פטפטה היום על חנוכה המתקרב, תולה קולבים ושמלות במרץ על המוט המוכסף שבסטנד החיצוני לחנות. הללי עמדה בפנים, חובקת ידיים, ומירית, והקול העבה שלה, בלי עין הרע, בוקע דלת זכוכית, רעש של רוח חורפית אכזרית והתלבטויות מבפנים על שמלות הסריג החדשות שהגיעו. אז חנוכה, כן. באמת מתקרב. היא מעיפה מבט מהיר בקבוצת הווטסאפ המשפחתית הישנה, והיא מרגישה כאב צובט כזה בחזה. כל התיאורים האלה, על רגשות שהם ממשיים עד לכדי תחושות גוף שתמיד היו נראים לה דרמטיים אובר על המידה והיא תמיד פקפקה באמיתותם, אבל עדיין נהנתה לתת להם להשקיעה בתוך הספר, ואז בלילה, אחרי כיבוי אורות, להתלחש עליהם עם ריבי אחותה, הם פתאום מתממשים. והיא ממש הייתה רוצה להתקשר אליה, לריבי, להגיד לה שכן, וודאי, וברור שכך, ואיך יכולנו לחשוב אחרת, כי הלב שלה כרגע פשוט, וואי, היא ממש יכולה להיות גיבורה של סיפור טרגי, אבל הוא באמת כואב לה, במין תחושה צובטת כזו. אבל טוב, ריבי כנראה לא במוד לזה עכשיו. וקול קטן לוחש לה שאולי היא דווקא כן, ואולי היא דווקא תבין, ואולי עכשיו יותר מתמיד.

היא עולה על גשר המיתרים, ונזכרת שהגוף שלה די נכנס לפאניקה מכל

משטח גבוה ממטר , והיא תוהה על רגליים שמוליכות אותה לשם בלי משים. בדיוק מה שהיא צריכה עכשיו . היא כובשת אנחה וחונקת צרחה בפנים , עוצמת עיניים חזק ומקווה שהישראלים ינהגו בה כמו שצריך , ושאף אחד לא ידרוס אותה עם אופניו , או פשוט יתקל בה עם פונפון כובעו . אבא היה אומר שזה בגלל שהיא כבר התגברה על פחד הגבהים , ובטח היה מזכיר , כשהוא מתגלגל מצחוק , את הצרחות הקבועות שלה מעל האיסט ריבר , בגשר ברוקלין . אמא הייתה כנראה אומרת שזה רק בגלל שהעיניים שלה טכנית עצומות , כך שהיא פשוט לא רואה כלום .

הללי לא הייתה בטוחה מה היא הייתה אומרת , אבל כמה שזה שורף לבחור צד . לאחרונה היא מוצאת את עצמה מנסה לחלק את דעותיה לשתיים , ושהתוצאה תהיה שווה כי מפריע לה חוסר צדק , ודברים צריכים תמיד להיות הוגנים , ואם לא היא ממש משתגעת . אז היא מחלקת , וכמעט באובססיביות את המחשבות לשתיים , כמעט כמו שהיה עם הרכוש , והריב של ההורים שלה על הספרייה . אוי הריב על הספרייה . היא כמעט יכולה לשמוע את הצעקות . “זו ספרייה של ספרי קוידש ! מה אתה הולך לשים בתוכה ? את דברי הכפירה שלך ?? חשבתי שנשאר בך קצת כבוד , דיוויד , טיפה . איך אתה מעז ?? איפה מה שהיה בך כל השנים ?” אמא צעקה בזעם . ודמעות בעיניים , וג ’וש שמגיע בריצה לנסות להרגיע את הרוחות , וריבי שיושבת על הספה נועצת מבטים זועמים בספרייה , כאילו באמת חתיכת העץ הזו היא אשמה בזה , בכל . והודי מגיעה עם עוגיות והמון רצון טוב שמתנדף מהר והופך לטריקת דלתות ובעיטה בדלת המדיח . “אני תוהה אם הם עכשיו יריבו עליו פחות ,” נתן ממלמל על גורלו העתידי של מדיח הכלים , אוזניות תחובות באוזניו , עיניים במסך הקטן שבידו . אבי מגיע כמה דקות אחרי הודי , אשתו , עם אריאלה התינוקת על הידיים , כי אין כמו תינוקת שמנמה להוריד את הטונים . בסוף היא הייתה זו שעשתה את הרעש , כי אבא ואמא כבר נכנסו לשלב הזעם השקט שלהם. ונוח , אחיה הקטן , שכבר שלושה חודשים לא דרך בבית או הסכים לענות לשיחות של אבא . וכשדאדי שלה בא לישיבה אחרי מאמצים רבים לדבר איתו , חבוש בכיפה הישנה , כבר קצת מאובקת כמובן , נוח הביט בו , חימה בעיניו , ואמר לו שלא יטמא לו את הישיבה . אבא שלה הפסיק לנסות , וברגע של כעס נורא אמר שהוא גם לעולם לא ימשיך .

“זו ספרייה של ספרי קוידש ! מה אתה הולך לשים בתוכה ? את דברי הכפירה שלך ?? חשבתי שנשאר בך קצת כבוד , דיוויד , טיפה . איך אתה מעז ?? איפה מה שהיה בך כל השנים ?”

קצת אירוני, כשהיא חושבת על זה. תמיד כשמדברים על נערים ונערות שיוצאים בשאלה, היא מדמיינת אותם עם סיגריה בזווית השפה וענני עשן שנועדו להרשים אך נראים בגדול כמו ערפל מפוזר ומפספסים את המטרה ההשווצתית.

ואבא.

למחרת בערב הוא כבר לא בניו יורק. היא יודעת את זה כי הוא דופק על דלת הדירה.

ואחרי זה שואלים אותה מאיפה היא קיבלה את הפזיזות הזו, ולמה היא נוהגת בכרטיסי טיסה כאילו והיו כרטיסים לקרון האחרון של הרכבת בגן החיות התנכ”י. היא מיד מגביהה את עקביה וסוקרת את קודקודו. הוא חשוף. היא חושקת שיניים. הוא אוסף אותה אליו. היא בתחילה מנסה להזכיר לעצמה שהיא קשוחה ולא ממהרת לסלוח ולא כל כך קלה לרצות, אבל כבר הרבה זמן שלא אחזו אותה בחיק, וזה דאדי שלה, ובאיזה מקום טוב יותר להיות כשכואבים מאשר בין ידיים חמות?

“הללי, אני שיניתי את השם של הקבוצה מיד בחזרה, אני כל כך מצטער, זו הייתה הטעות הכי טיפשית שלי מאז שבחרתי את השם שלך,” הוא לוחש לה דומע. אחרי זה היא חושבת שזה לא טוב. לא טוב שהוא ככה מכה על חטא, מתנצל. זה לא טוב כי יותר קל לחשוב בצורה בינארית. יותר קל לסדר שני טורים ארוכים של ‘טוב’ מול ‘רע’ ולמלא תכונות רעות וטובות מתחתיהם בהתאמה. ואז אבא שלה, היוצא בשאלה הקולני, מבקש סליחה ומודה בטעות, והטורים מתבלגנים לה, וקשה.

בלילה הם יוצאים, הוא מחזיק לה את היד והם פוסעים בשקט על יד תוואי הרכבת, חושבים על הפעם האחרונה שהלכו ככה, וכמה שונים הם היו. הוא היה עטור בטלית, בטוהר, וכולם אחזו כוסות ברד בצבעים מחרידים. היא לא. היא אחזה בגאווה את ארבעת המינים של דאדי, למרות שבערך דבקה לשונה לחיכה מרוב קנאה בברד וצבעו הכה - לא-טבעי. כשהם פסעו, כל המשפחה כולה, ברחובות העיר, וריחות המינים היכו באפה, היא הרהרה יחד עם אבא על ברד בטעם אתרוג, ואיך שהוא בטח יהיה הלהיט הבא של חגי תשרי. ממש סטארט-אפ. אבא מזכיר לה את זה והיא צוחקת. הוא שואל אם היא רוצה ברד. היא עונה שכן, כי כבר אין לה כלי טהרה להחזיק, ועצב כזה, שהפך שגרתי, נופל עלייה.

הוא היה עטור בטלית, בטוהר, וכולם אחזו כוסות ברד בצבעים מחרידים. היא לא. היא אחזה בגאווה את ארבעת המינים של דאדי,

למרות שבערך דבקה לשונה לחיכה מרוב קנאה בברד וצבעו הכה - לא - טבעי.

“אני לא יכול שאת רחוקה, הלל,” הוא אומר לה פתאום, לוחץ את ידה. “גם אני לא, אבא,” היא עונה, מישירה מבט, חושבת על האבא שממנו הוא רחוק, ושהיא באמת לא יכולה להתמודד עם זה יותר. הוא מבין. הוא תמיד הבין. “אני מצטער דארלינג,” הוא אומר לה בשקט. “אני לא יכול לתאר כמה זה קשה לך.” הם עוצרים בפתח חנות ממתקים צבעונית. היא רואה שהוא ממהר לבחון את שלט הכשרות. “זה טוב לך?” הוא שואל בעדינות. “אתה יודע שזו לא שאלה נכונה,” היא אומרת לו לאט, מתמודדת עם הקולות שהיא רוצה לצעוק החוצה. קולות של “אל תנסה לעורר בי חשיבה ביקורתית,” קולות של “עם כמה שזה צורם לרוח הפוסט - מודרניסטית שלך, אין כאן מקום ל”אני” ולמחשבותיו על ההלכה.” אבל עייף לה כל כך, ובכלל, יכול להיות שיש להם ברד בטעם אתרוג.

“הוא ממש בטעם ערבה!” אבא צוחק אחרי לגימה ארוכה. “והוא גם בכלל לא צובע את הלשון,” היא אומרת, בוחנת את לשונה האדומה במסך הטלפון.

אבא מספר לה על הפרשייה האחרונה שהתפוצצה במונסי, והיא שותקת לידו, יודעת שאין די לכאב, ואין מילים לנחם. “ואם זה מה שקורה אצלנו, תחשבי מה הולך בישראל,” הוא אומר לה, דמעה עגולה סוללת לה שביל במורד לחייו. היא לוחצת את ידו חזק. שוב סיפור שהושתק כל כך הרבה זמן התפוצץ. שמות נמרחו על כותרות ה’פוסט’, זוועות, מילים מושפרצות; ‘תקיפה מינית נרחבת בקהילה היהודית במונסי”. ואבא, וכאב חד, ובהלה וזעם בלתי נתפס כשהוא רואה את הנאשמים; חסיד עם פאות, אברך בחליפה ארוכה ואישה מבוגרת בפאה קצוצה וחצאית רחבה. “היא הייתה מורה,” הוא אומר לה, “ושניהם,” והוא עוצר כי האוויר נגמר כל כך מהר כשכואבים את זה, “רבנים.” אבא שלה, וכולם מצמידים משום מה למילה הזו תואר של “חזק”, אבל לא במקרה שלה. דאדי אף פעם לא התיימר להיות גברי במיוחד. אבא שלה, העדין, הרגיש, לוחם הצדק, שלימד אותה מה זה כעס, ואיך לזעום. אבא שלה שנשרף מכאב ומבלבול, אבא שלה שלא היה יכול יותר, אבא שלה שחולל, אבא שלה שעכשיו מחלל.

הם מתיישבים על ספסל צדדי והיא ממהרת להביא לו קפה רותח בהכשר

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

הם ממשיכים ללכת . שותקים . שותקים כי היא עייפה וכי הוא דיבר מדי הרבה. “מותק אני מקווה שלא פגעתי בך או משהו , זה לא היה בסדר מצידי ככה לדבר על הרבני –”. “אבא חשבת פעם שאולי פשוט נתקלת בכמה לולבים ?” היא מרימה אליו עיניים . הוא מביט בה , עמוק לתוכה . “לולבים , כמו שאתה הסברת לי אז , בחזור מהכותל עם כוס הברד . אנשים עם טעם , ובלי ריח . אנשים עם תורה ובלי מעשים טובים . במקרה שלך - אנשים עם המון מעשים רעים , נוראים ואכזריים . לא יכול להיות שפשוט אלה האנשים שראית ? ויש עוד הרבה אחרים ? ואלה שהשתיקו לא הב –” “הלל ,” הוא אומר באחת , רציני . “בבקשה לא .” והיא שותקת , כי לא מכאיבים למישהו שכאוב כבר .

ערב קר של לפני חנוכה והרחובות מלאים . הללי מרגישה שהיא מוליכה את אבא בעיר שלה , וכל כך כיף סוף -סוף לא להרגיש תיירת . הערב הופך לילה והם עדיין מהלכים בעיר הקודש , תרים אותה בשקט . היא קצת נרגעת ומספרת לאבא על החנות ועל מירית שעובדת איתה יחד . הם צוחקים על החוכמות של אריאלה התינוקת , האחיינית הקטנה שלה , והוא משתף אותה בחוויותיו החדשות בכל מה שקשור לניהול משק בית , דבר שהוא אף פעם לא עשה . הוא אומר שהוא ממש מחכה שהיא תבוא לדירה שלו , היא אומרת שהיא גם , אבל זה לא יקרה בקרוב , והוא מבין .

הם נפרדים בשדרות ממילא בסמיכות למונית שתוביל אותו לנתב ”ג , ותוהים בקול אם הם רשמית הנוסעים הפזיזים ביותר בתעבורה האווירית . הוא נכנס למונית הלבנה והיא מנופפת לו לשלום .

פעם היה לה אתרוג , והיום ?

היום יש לה הדס , וזיכרון של טלית , ושל טוהר .

ושל ברד בטעם אתרוג .